



Ökade möjligheter att förebygga våld i nära relationer

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2012/13:186 Ökade möjligheter att förebygga våld i nära relationer, fyra motionsyrkanden som väckts med anledning av propositionen och fyra motionsyrkanden från de allmänna motionstiderna 2012 och 2013.

Regeringen föreslår en ändring i reglerna om kontaktförbud. Förslaget innebär att det inte längre ska krävas att risken för brott är påtaglig för att ett kontaktförbud avseende gemensam bostad ska kunna meddelas. Det betyder bl.a. att det inte måste vara fråga om en akut risk för brott mot den person som förbudet avses skydda, utan att det är tillräckligt att den risken är konkret och tydlig.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår motionerna.

I betänkandet finns tre reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Bakgrund	4
Ärendet och dess beredning	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	5
Ökade möjligheter att förebygga våld i nära relationer	5
Reservationer	11
1. Kontaktförbud avseende gemensam bostad, punkt 1 (SD)	11
2. Tillämpning av reglerna om kontaktförbud, punkt 2 (SD)	12
3. Överträdelse av kontaktförbud, punkt 3 (V)	12
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	14
Propositionen	14
Följdmotionerna	14
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012	14
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013	15
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Kontaktförbud avseende gemensam bostad**

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1988:688) om kontaktförbud.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:186 och avslår motionerna

2012/13:Ju373 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 40 och

2013/14:Ju2 av Richard Jomshof (SD) yrkande 1.

Reservation 1 (SD)

2. **Tillämpning av reglerna om kontaktförbud**

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Ju2 av Richard Jomshof (SD) yrkandena 2 och 3,

2013/14:Ju3 av Morgan Johansson m.fl. (S) och

2013/14:Ju412 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 49.

Reservation 2 (SD)

3. **Överträdelse av kontaktförbud**

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:Ju219 av Lena Olsson m.fl. (V) yrkande 2 och

2013/14:Ju205 av Lena Olsson m.fl. (V) yrkande 2.

Reservation 3 (V)

Stockholm den 14 november 2013

På justitieutskottets vägnar

Morgan Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Morgan Johansson (S), Johan Linander (C), Ewa Thalén Finné (M), Kerstin Haglö (S), Jan R Andersson (M), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S), Richard Jomshof (SD), Carl-Oskar Bohlin (M), Mattias Jonsson (S), Annelie Karlsson (S), Kajsa Lunderquist (M), Agneta Börjesson (MP), Marianne Berg (V), Jan Ertsborn (FP), Anton Abele (M) och Stefan Svanström (KD).

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Den 23 juni 2011 beslutade chefen för Justitiedepartementet att ge en utredare i uppdrag att analysera Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (Europarådets fördragsserie nr 210) och överväga vilka åtgärder som krävs för att Sverige ska kunna tillträda konventionen. I uppdraget ingick även att lämna de förslag som behövdes med anledning av riksdagens tillkännagivande i fråga om kontaktförbud avseende gemensam bostad (bet. 2010/11:JuU5, rskr. 2010/11:236). Riksdagen antog härfter ett nytt tillkännagivande i frågan (bet. 2011/12:JuU14, rskr. 2011/12:136).

Utredaren överlämnade i september 2012 promemorian Sveriges tillträde till Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet samt vissa frågor om kontaktförbud avseende gemensam bostad (Ds 2012:52).

Ärendet och dess beredning

I proposition 2012/13:186 Ökade möjligheter att förebygga våld i nära relationer behandlar regeringen frågan om kontaktförbud avseende gemensam bostad. Det förslag som lämnades i den ovan nämnda promemorian Ds 2012:52 om tillträde till Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet bereds vidare i Regeringskansliet.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Med anledning av propositionen har fyra motionsyrkanden väckts. I detta sammanhang behandlar utskottet även fyra motionsyrkanden från de allmänna motionstiderna 2012 och 2013. Förslagen i motionerna återges i bilaga 1.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ändring i reglerna om kontaktförbud. Förslaget innebär att det inte längre ska krävas att risken för brott är påtaglig för att ett kontaktförbud avseende gemensam bostad ska kunna meddelas. Det betyder bl.a. att det inte måste vara fråga om en akut risk för brott mot den person som förbudet avses skydda, utan att det är tillräckligt att den risken är konkret och tydlig.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Utskottets överväganden

Ökade möjligheter att förebygga våld i nära relationer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag om att det inte längre ska krävas att risken för brott är påtaglig för att ett kontaktförbud avseende gemensam bostad ska kunna meddelas. Riksdagen avslår motioner om bl.a. tillämpningen av bestämmelserna om kontaktförbud och om straffskärpning.

Jämför reservationerna 1 (SD), 2 (SD) och 3 (V).

Bakgrund

Ett kontaktförbud är ett förbud för en person att besöka eller på annat sätt ta kontakt med en annan person eller följa efter denna person. För att ett sådant förbud ska få meddelas krävs att det finns risk för att den mot vilken förbudet avses gälla kommer att begå brott mot, förfölja eller på annat sätt allvarligt trakassera den som förbudet avses skydda (1 § lagen [1988:688] om kontaktförbud). Om kontaktförbudet avser en gemensam bostad krävs att det på grund av särskilda omständigheter finns en påtaglig risk för att den mot vilken förbudet avses gälla kommer att begå brott mot en sammanboendes liv, hälsa, frihet eller frid (1 a §). Riskbedömningen vid kontaktförbud avseende gemensam bostad skiljer sig således åt på två sätt. Risken måste dels avse vissa specialiserade brottstyper, dels vara påtaglig. Dessutom gäller en förstärkt proportionalitetsregel för denna form av kontaktförbud (1 a § andra stycket).

När kontaktförbud avseende gemensam bostad infördes 2003 betonades särskilt regleringens brottsförebyggande syfte. Bestämmelsen ansågs vara motiverad även om sådana förbud skulle komma att meddelas endast vid ett fåtal tillfällen, eftersom allvarlig våldsbrottslighet då skulle kunna förebyggas. Av de utvärderingar som Brottsförebyggande rådet gjort av lagstiftningen och genom uppgifter från Åklagarmyndigheten framkommer att det från åklagarhåll upplevs att förutsättningarna för kontaktförbud avseende gemensam bostad och för anhållande eller häktning sammanfaller eller i varje fall är svåra att särskilja. Under sådana omständigheter har ofta ett frihetsberövande, som i förhållande till kontaktförbud är en mer ingripande åtgärd, framstått som enklare att tillgripa. Det har bl.a. mot den bakgrunden ansetts att kraven för kontaktförbud framstår som så högt ställda att en tillämpning i princip kräver att personer måste utsättas för våld eller hot innan samhället har reell möjlighet att ge hjälp genom att utfärda ett förbud.

Propositionen

Regeringen anför att det är angeläget att kontaktförbudens brottsförebyggande funktion får det genomslag som avsetts samtidigt som enskildas rättighetsskydd upprätthålls. Regleringen synes enligt regeringen inte ha tillämpats brottsförebyggande i den utsträckning som avsågs då den infördes. Samtidigt framkommer ett stort behov av effektiva regler för att förebygga våld i nära relationer.

Regeringen pekar också på Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (Istanbulkonventionen). Sverige undertecknade konventionen i maj 2011 och regeringens ambition är att Sverige ska tillträda konventionen under mandatperioden. I den promemoria som är underlag för beredningen av frågan om Sveriges tillträde till konventionen görs bedömningen att den svenska regleringen om kontaktförbud avseende gemensam bostad bör övervägas inför ett svenskt tillträde. Enligt bedömningen i promemorian är det främst rekvisitet påtaglig risk som bör ses över. Regeringen delar, liksom bl.a. Åklagarmyndigheten, den bedömning som görs i promemorian.

Enligt regeringens bedömning finns det sammanfattningsvis skäl att på nytt pröva förutsättningarna för kontaktförbud avseende gemensam bostad. Utgångspunkten vid en sådan prövning bör dock vara att det alltfjämt ska finnas en skillnad i förutsättningarna för ett kontaktförbud avseende gemensam bostad jämfört med vanliga kontaktförbud.

När det härefter gäller vilken förändring av lagstiftningen som bör göras anför regeringen att kravet på att risken för brott ska vara påtaglig bör slopas. Rekvisitet påtaglig vid riskbedömningen är avsett att, i förhållande till andra former av kontaktförbud, ställa ett högre krav på den sannolikhet med vilken den oönskade effekten kan förutses och tydliggöra att den konkreta risken för brott ska vara akut och hänförlig till den person förbudet avses skydda. Att slopa kravet på att risken ska vara påtaglig skulle enligt regeringen öka förutsättningarna för en tillämpning av dessa kontaktförbud i ett tidigare skede i de fall då en klar och konkret risk bedöms föreligga. Därmed skulle regeringens brottsförebyggande syfte stärkas, i linje med den avsikt som angavs då bestämmelsen infördes.

Regeringen gör vidare bedömningen att de krav som grundlagen, Europakonventionen och internationella åtaganden ställer på lagstiftning av detta slag är uppfyllda även om rekvisitet påtaglig risk slopas.

Motioner

I kommittémotion 2012/13:Ju373 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 40 anförs att villkoret ”påtaglig risk” bör strykas i bestämmelsen om kontaktförbud avseende gemensam bostad. I kommittémotion 2013/14:Ju3 av Morgan Johansson m.fl. (S) begärs ett tillkännagivande om tillämpningen av reglerna om kontaktförbud. Motionärerna anför att tillämpningen skiljer

sig åt beroende på var i landet den drabbade befinner sig. Ett liknande yrkande framförs i kommittémotion 2013/14:Ju412 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 49.

I motion 2013/14:Ju2 av Richard Jomshof (SD) yrkande 1 begärs att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett lagförslag om grovt överträdande av kontaktförbud eller med ett likvärdigt straffskärpande förslag som träffar samma handlingar. I yrkande 2 begärs att regeringen ska återkomma med ett lagförslag som gör åklagarkamrarnas bedömning av när ett kontaktförbud ska utfärdas mer enhetlig. I yrkande 3 anförs att regeringen bör återkomma till riksdagen med en skrivelse som innehåller en redogörelse för behovet av att göra det lättare för personer som utsätts för våld och hot i nära relationer att få till stånd ett kontaktförbud.

I motionerna 2012/13:Ju219 yrkande 2 och 2013/14:Ju205 yrkande 2 av Lena Olsson m.fl. (V) begärs ett tillkännagivande om en utvärdering av tillämpningen av reglerna om ringa brott mot kontaktförbud. Motionärerna anför att det förekommit fall där det bedömts som ringa fall att skicka hundratals sms.

Kompletterande uppgifter

Åklagarmyndigheten tillhandahåller en handbok om kontaktförbud. Handboken uppdateras kontinuerligt. Syftet med handboken är att ge stöd för åklagares handläggning av ärenden om kontaktförbud. Handboken innehåller en genomgång av de bestämmelser som ska tillämpas vid handläggningen och beslutsfattandet. Uttalanden i förarbeten, refererad rättspraxis och beslut från Justitieombudsmannen som bedöms ha betydelse för handläggningen behandlas. I handboken lämnas förslag till hur man som åklagare kan arbeta vid handläggningen av ärenden om kontaktförbud och vad man bör tänka på i olika situationer.

Brottsförebyggande rådet har i regleringsbrevet för 2013 fått i uppdrag att följa upp och utvärdera reformen om förbättrat skydd mot stalkning som trädde i kraft den 1 oktober 2011. Syftet med utvärderingen är att undersöka tillämpningen av brottet olaga förföljelse och hur bestämmelserna om kontaktförbud tillämpas i praktiken. I uppdraget ingår att i den mån det är möjligt uppmärksamma vilket genomslag elektronisk övervakning av särskilt utvidgade kontaktförbud fått och om det område som förbudet gäller är väl avvägt. Uppdraget ska slutredovisas senast den 16 januari 2015.

Brottsförebyggande rådet har informerat om att rådet troligen kommer att beröra frågan om var gränsen går mellan ringa överträdelse och icke ringa överträdelse av kontaktförbud, även om det inte ingår som en av utvärderingens huvudfrågor. När det gäller beviljande av kontaktförbud kommer rådet att redovisa andelen totalt sett och på regional nivå. Orsakerna till eventuella skillnader kan komma att beröras, men ingår inte som en av utvärderingens huvudfrågor.

Åklagarmyndighetens Utvecklingscentrum Göteborg presenterade den 14 oktober 2013 tillsynsrapporten Kontaktförbud – en kartläggning av tillämpningen med synpunkter på iakttagelserna. Man har granskat ärenden handlagda vid Södertörns och Norrorts åklagarkammare i Stockholm, Södra Skånes åklagarkammare i Malmö samt åklagarkamrarna i Skövde, Umeå och Jönköping. Samtliga beslut avseende icke beviljade kontaktförbud och hälften av besluten att bevilja kontaktförbud samt alla inkomna anmälningar om överträdelse av kontaktförbud under perioden den 1 januari–31 mars 2012 har granskats.

När det gäller ansökningar och beslut om kontaktförbud anges i rapporten att andelen beviljade kontaktförbud år 2012 varierade från ungefär 20 procent vid Södra Skånes åklagarkammare och Norrorts åklagarkammare till drygt det dubbla (43 respektive 44 procent) vid åklagarkamrarna i Skövde och Jönköping. Enligt rapporten går det inte att utläsa av granskningsmaterialet att åklagarkammare med låg andel beviljade kontaktförbud skulle tillämpa kontaktförbudslagstiftningen på ett annorlunda sätt än kammare med en hög andel beviljade kontaktförbud. De skillnader i andel beviljade kontaktförbud som finns mellan de granskade åklagarkamrarna kan enligt rapporten kanske till viss del förklaras av att det finns kvalitetskillnader i ansökningarna som inkommit från polisen. Antalet och andelen ansökningar som riktat sig mot bekanta eller obekanta, i vilka förutsättningarna för kontaktförbud oftast saknas, kan också i någon mån förklara skillnaderna. Beträffande denna grupp har Justitieombudsmannen i beslut som avsett åklagares handläggning av kontaktförbud uttalat att utrymmet för att utfärda kontaktförbud är mycket litet när parterna inte har eller har haft en parrelation eller en annan nära relation. I rapporten uttalas vidare att en genomgång av ett antal faktorer som skulle kunna påverka utfallet i andelen beslut att bevilja kontaktförbud pekar mot att eventuella samband är komplexa och att inga enkla svar finns på frågan om varför andelen beslut varierar mellan åklagarkamrarna.

I rapporten behandlas också utredningsåtgärder i anledning av anmälan om överträdelse. Av materialet framgår att åklagare i några enstaka fall har lagt ned en förundersökning med beslutsmotiveringen att det rör sig om ringa fall av överträdelse. I något fall har aktgranskningen visat att en överträdelse i form av såväl en fysisk kontakt som en sms-kontakt bedömts som ringa. En sådan bedömning är inte i överensstämmelse med praxis. Även om varje ärende är unikt tycks vid en genomgång av handläggningen i samtliga granskade ärenden bedömningen av vad som utgör ringa brott skilja sig åt mellan enskilda åklagare, anförs det i rapporten.

Enligt Åklagarmyndigheten kommer följande åtgärder att vidtas med anledning av rapporten:

- Riktlinjer ska tas fram för hur åklagare ska göra risk- och proportionalitetsbedömningar i kontaktförbudsärenden.
- Praxisseminarium för erfarna åklagare ska anordnas.

- Myndigheten ska verka för att utveckla enhetliga rutiner för handläggningen, bl.a. genom att uppdatera den handbok som finns om kontaktförbud, framför allt avsnittet om information till parterna.

Det framgår vidare av rapporten att Utvecklingscentrum Göteborg föreslår att en uppföljning i form av en ny tillsyn av handläggningen av kontaktförbud genomförs under tiden 1 maj 2015–30 juni 2016.

Från Rikspolisstyrelsen har meddelats att polisen i februari 2013 började tillämpa nya riktlinjer för kontaktförbud. Syftet med riktlinjerna är att de ska vara ett stöd för polisen vid handläggningen av ärenden om kontaktförbud. De syftar även till att öka förutsättningarna för att man inom polisen ska kunna arbeta på ett mer nationellt enhetligt, professionellt och strukturerat sätt. Riktlinjerna vänder sig till ledningen vid respektive polismyndighet och de polisanställda som hanterar och handlägger ärenden gällande kontaktförbud, t.ex. anmälningsupptagare, utredare, brottsoffersamordnare, brottsofferhandläggare och personsäkerhetshandläggare.

Av 24 § lagen om kontaktförbud följer att den som bryter mot ett kontaktförbud döms för överträdelse av kontaktförbud till böter eller fängelse i högst ett år. I ringa fall ska inte dömas till ansvar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar förslaget att det inte längre ska krävas att risken för brott är påtaglig för att ett kontaktförbud avseende gemensam bostad ska kunna meddelas. Som regeringen anför bör förutsättningarna öka för en tillämpning av dessa kontaktförbud i ett tidigare skede i de fall då en klar och konkret risk bedöms föreligga. Detta ger ökat utrymme för en användning av åtgärden i förebyggande syfte, vilket ligger bättre i linje med den avsikt som angavs då bestämmelsen infördes. Utskottet ställer sig också bakom regeringens resonemang om att de krav som grundlagen, Europakonventionen och internationella åtaganden ställer på lagstiftning av detta slag är uppfyllda även om rekvisitet påtaglig risk slopas. Utskottet tillstyrker därmed propositionen och avstyrker motion 2012/13:Ju373 (S) yrkande 40 som får anses tillgodosedd med förslaget.

Utskottet anser vidare att lagen om kontaktförbud i och med den föreslagna förändringen har fått en väl avvägd utformning. Motion 2013/14:Ju2 (SD) yrkande 1 om att regeringen ska återkomma med ett lagförslag om grovt överträdande av kontaktförbud eller med ett likvärdigt straffskärpande förslag avstyrks därmed.

När det härefter gäller frågan om tillämpningen av reglerna om kontaktförbud får utskottet anföra följande. En självklar utgångspunkt är att domstolar, förvaltningsmyndigheter och andra som fullgör offentliga förvaltningssuppgifter i sin verksamhet ska beakta allas likhet inför lagen och iakttä saktlighet och opartiskhet, se 1 kap. 9 § regeringsformen. Av den ovan nämnda rapporten från Åklagarmyndigheten framgår att andelen beviljade kontaktförbud skiljer sig stort mellan olika åklagarkamrar. Utskottet

har förståelse för vad som anförs i rapporten om att eventuella samband är komplexa och att inga enkla svar finns på frågan om varför andelen beslut varierar mellan åklagarkamrarna. Utskottet vill emellertid understryka att det är av största vikt att säkerställa att det inte finns några osakliga skillnader i tillämpningen av bestämmelserna om kontaktförbud. Utskottet vill vidare framhålla att det ser med oro på uppgiften i rapporten om att bedömningen av vad som utgör ringa brott tycks skilja sig åt mellan olika åklagare. Det rör sig dock om ett begränsat antal fall, och viss försiktighet när det gäller slutsatserna är därför påkallad.

Utskottet ser positivt på att Åklagarmyndigheten i rapporten angett att myndigheten avser att ta fram riktlinjer för hur åklagare ska göra risk- och proportionalitetsbedömningar i ärenden om kontaktförbud, att den handbok som finns ska uppdateras och att det ska anordnas praxisseminarium. Av rapporten framgår vidare att en orsak till skillnaderna mellan olika åklagarkamrar skulle kunna vara att de ansökningar om kontaktförbud som kommit från polisen är av skiftande kvalitet. Som anförs ovan började polisen i februari 2013 – således efter den granskade perioden – att tillämpa nya riktlinjer för kontaktförbud. Utskottet ser positivt på de nya riktlinjerna, men vill också framhålla vikten av att Åklagarmyndigheten fortsätter att följa upp handläggningen av kontaktförbud.

Utskottet kan sammanfattningsvis konstatera att det pågår ett aktivt arbete hos Åklagarmyndigheten, polisen och Brottsförebyggande rådet när det gäller frågan om tillämpning av reglerna om kontaktförbud. Utskottet utgår vidare från att regeringen noga följer frågan och vidtar de åtgärder som behövs. Något tillkännagivande från riksdagens sida behövs därför inte. Motionerna 2012/13:Ju219 (V) yrkande 2, 2013/14:Ju2 (SD) yrkandena 2 och 3, 2013/14:Ju3 (S), 2013/14:Ju412 (S) yrkande 49 och 2013/14:Ju205 (V) yrkande 2 avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Kontaktförbud avseende gemensam bostad, punkt 1 (SD) av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1988:688) om kontaktförbud och tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:186 och motion

2013/14:Ju2 av Richard Jomshof (SD) yrkande 1 och avslår motion

2012/13:Ju373 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 40.

Ställningstagande

Jag välkomnar att regeringen föreslår att det inte längre ska krävas att risken för brott är påtaglig för att ett kontaktförbud avseende gemensam bostad ska kunna meddelas. Jag instämmer i bedömningen att förutsättningarna bör öka för en tillämpning av dessa kontaktförbud i ett tidigare skede i de fall då en klar och konkret risk bedöms föreligga.

Jag vill emellertid peka på att straffet för att överträda kontaktförbud måste skärpas väsentligt. Detta skulle kunna göras genom att man lägger till ett minimistraff om exempelvis sex månaders fängelse för överträdelse av kontaktförbud. Ett nytt brott, ”grov överträdelse av kontaktförbud”, skulle också kunna införas med ett minimistraff om ett års fängelse för upprepad överträdelse av kontaktförbud. Ytterligare en variant skulle kunna vara att införa ett minimistraff på ett års fängelse för brottet olaga förföljelse. Jag anser att regeringen bör utarbeta ett straffskärpande förslag i linje med vad jag förslagit ovan.

2. Tillämpning av reglerna om kontaktförbud, punkt 2 (SD) av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Ju2 av Richard Jomshof (SD) yrkandena 2 och 3 samt

bifaller delvis motionerna

2013/14:Ju3 av Morgan Johansson m.fl. (S) och

2013/14:Ju412 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 49.

Ställningstagande

Enligt den statistik som Stiftelsen Tryggare Sverige sammanställt finns det oacceptabla geografiska skillnader när det gäller andelen beviljade kontaktförbud. Den som bor i t.ex. Uddevalla eller Norrköping har 50 respektive 52 procenters chans att få sin ansökan beviljad. I Norrort eller Eskilstuna är motsvarande siffror 20 respektive 18 procent. Lagen lever uppenbarligen inte upp till kraven på förutsebarhet, likhet inför lagen och rättssäkerhet. Regeringen bör därför återkomma med lagförslag som gör åklagarkamrarnas tillämpning av lagstiftningen mer enhetlig.

Jag anser vidare att regeringen bör återkomma till riksdagen med en skrivelse som redovisar behovet av att göra det lättare för dem som är utsatta för våld och hot i nära relationer att få till stånd ett kontaktförbud.

3. Överträdelse av kontaktförbud, punkt 3 (V) av Marianne Berg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:Ju219 av Lena Olsson m.fl. (V) yrkande 2 och

2013/14:Ju205 av Lena Olsson m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

Av 24 § lagen om kontaktförbud följer att det inte ska dömas till ansvar om en överträdelse av ett kontaktförbud bedöms som ringa. Enligt vad jag har erfärut förekommer det fall där det bedömts som ringa brott att skicka ett stort antal sms. I detta sammanhang vill jag peka på att Åklagarmyndigheten i sin tillsynsrapport Kontaktförbud – en kartläggning av tillämp-

ningen med synpunkter på iakttagelserna, anför att det förekommit fall som i strid med praxis bedömts som ringa. Likaså anför Åklagarmyndigheten att det tycks som om bedömningen av vad som utgör ringa brott skiljer sig mellan olika åklagare. Jag anser att Åklagarmyndighetens iakttagelser är mycket oroväckande, låt vara att granskningen avsett ett begränsat antal fall. I nuläget är det osäkert om Brottsförebyggande rådet kommer att beröra frågan om när en överträdelse ska anses som ringa. Regeringen bör därför utvidga uppdraget till Brottsförebyggande rådet så att det tydligt omfattar även frågan om tillämpningen av bestämmelsen om överträdelse av kontaktförbud.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2012/13:186 Ökade möjligheter att förebygga våld i nära relationer:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1988:688) om kontaktförbud.

Följdmotionerna

2013/14:Ju2 av Richard Jomshof (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med ett lagförslag om grovt överträdande av kontaktförbud eller med ett likvärdigt straffskärpande förslag som träffar samma handlingar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med ett lagförslag som gör åklagarkamrarnas bedömning om när ett kontaktförbud ska utfärdas mer enhetlig över landet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återkomma med en skrivelse till riksdagen med en redogörelse över behovet av att göra det lättare för personer som utsätts för våld och hot i nära relationer att få till stånd ett kontaktförbud.

2013/14:Ju3 av Morgan Johansson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillämpningen av kontaktförbudet.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012

2012/13:Ju219 av Lena Olsson m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utvärdering av tillämpningen av reglerna om ringa brott mot kontaktförbud.

2012/13:Ju373 av Morgan Johansson m.fl. (S):

40. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra kontaktförbudet i gemensam bostad.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013

2013/14:Ju205 av Lena Olsson m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning av tillämpningen av ringa brott mot kontaktförbud.

2013/14:Ju412 av Morgan Johansson m.fl. (S):

49. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillämpningen av kontaktförbudet.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1988:688) om kontaktförbud

Härigenom föreskrivs att 1 a § lagen (1988:688) om kontaktförbud ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Kontaktförbud enligt 1 § får avse också förbud att uppehålla sig i en bostad som brukas gemensamt med annan, om det på grund av särskilda omständigheter finns *en påtaglig* risk för att den mot vilken förbudet avses gälla kommer att begå brott mot en sammanboendes liv, hälsa, frihet eller frid (kontaktförbud avseende gemensam bostad).

Kontaktförbud avseende gemensam bostad får meddelas endast om

1. skälen för ett sådant förbud väger väsentligt tyngre än det intrång eller men i övrigt som förbudet innebär för den mot vilken förbudet avses gälla, och

2. den som förbudet avses skydda förbinder sig att medverka till att den mot vilken förbudet avses gälla i rimlig utsträckning får tillgång till sina personliga tillhörigheter.

1 a §¹

Kontaktförbud enligt 1 § får avse också förbud att uppehålla sig i en bostad som brukas gemensamt med annan, om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den mot vilken förbudet avses gälla kommer att begå brott mot en sammanboendes liv, hälsa, frihet eller frid (kontaktförbud avseende gemensam bostad).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

¹ Senaste lydelse 2011:487.